

Svátky písní Olomouc jako mimořádná sborová oslava Roku české hudby

Olomoucký festival pěveckých sborů oslavil v loňském roce půlstoletí své existence, takže letošní ročník byl již jedenapadesátý. To je vysoké číslo, které naznačuje úspěšnost festivalu a jeho skvělou tradici umožňující sborům z celé České republiky konfrontovat úroveň svých uměleckých výkonů nejen v celostátní, ale i mezinárodní konkurenci.

Letošní ročník Svátků písní Olomouc (29. května–2. června 2024) byl výjimečný mimo jiné i tím, že se konal v rámci Roku české hudby. Vedení festivalu proto dramaturgicky zohlednilo výročí významných českých osobností, včetně jubilanta festivalu Jana Vičara, a to jedenašedesáti doporučenými sborovými skladbami různého typu a náročnosti s možností jejich zařazení do soutěžních programů. Ocenění za nejlepší interpretaci české skladby napříč všemi soutěžními kategoriemi získal za provedení písně *Do bory ma poslali* z cyklu *K borám* Jana Vičara Mužský komorní sbor Permoník z Karviné.

Pořadatelé i umělecká rada festivalu věnovali přípravě Svátků písní velkou péči, takže jeho program byl opravdu velmi bohatý. Kromě slavnostního zahajovacího večera (30.5.), kde společně se **Smíšeným pěveckým sborem KOS Pedagogické školy Litomyšl** vystoupil loňský absolutní vítěz: **Kajetán – Dětský sbor opery DJKT Plzeň**, se uskutečnily také tradiční sborové koncerty v městských částech Olomouce – ve Slavoníně (29.5.) a Chválkovicích (30.5.) Pro dětské a mládežnické sbory a jako dárek ke Dni dětí byl připraven program s názvem „Festival dětem aneb (nejen) svátek písní a pohádek“. V rámci odpoledního koncertu zazněly v podání spojených dětských sborů a **orchestru ZUŠ OPEN Olomouckého kraje a Komorního orchestru Iši Krejčího** za řízení dirigenta Tomáše Kláska filmové a pohádkové písně Jaroslava Uhlíře a Zdenka Svěráka v aranžmá **Martina Kudrny**. Interpreti svou bezprostředností opanovali celý sál pozitivní energií a radostí ze společného zpěvu a muzicírování.

Mimořádný umělecký zážitek přinesl koncert „Pocta českým tvůrcům“ (31. 5.) konaný rovněž v akusticky příznivé Redutě Moravské filharmonie Olomouc, na němž vystoupily tři pěvecké sbory: **Pěvecký sbor slovenských učitelů** s dirigentem Štefanem Sedlickým patří v současné době k tomu nejlepšímu, čím se Slovensko může ve sborové oblasti pochlubit. Jeho úspěchy v mezinárodním kontextu i mimo evropský kontinent jsou toho důkazem. Sbor měl na programu díla českých a slovenských autorů (Pavol Krška, Eugen Suchoň, Jiří Těml, Peter Špilák, Mikuláš Moyzes a Jan Vičar) a uvedl je vynikajícím způsobem. Od prvních tónů jsme zažívali strhující pocit z výrazového ztvárnění a naplnění obsahu jednotlivých skladeb. Neuvěřitelně krásná *pianissima*

i plně znějící forte mužských hlasů byly známkou vyspělosti hlasové kultury. Vrcholem vystoupení bylo provedení kompozice Jana Vičara *Gurale*. Štefan Sedlický je sbormistrem s naprosto jasnou interpretační představou, kterou vyjadřuje výstižnými gesty, jimiž strhává celý sbor.

Smíšený pěvecký sbor **Smetana z Hulína** zprostředkoval svým přednesem českých skladeb doslova poetický zážitek (Leoš Janáček, Tereza Surovíková, Jan Vičar a úpravy moravských lidových písní od Josefa Schreibera a Jaroslava Krčka). Sbornistryně Lenka Polášková krásně vypointovala myšlenku každé skladby vhodnými gesty a její sbor zpíval se zápalem a energií plně odpovídající hudebnímu výrazu jednotlivých skladeb. Koncertní vystoupení tělesa jsem vnímala jako pohazení po duši.

Ženský pěvecký sbor **Canticum Ostrava** s dirigentem Jurijem Galatenkem plně respektoval motto koncertu a přinesl pestrý výběr skladeb českých autorů (Bohuslav Martinů, Jan Bernátek, Petr Eben, Otmar Mácha a Jan Novák). Těleso disponuje školenými hlasy, které jsme si mohli doslova „vychutnat“. Dramaturgie kladla na sbor velké nároky a občas právě v obtížnějších disonancích docházelo k intonačním kolizím. Celkově sbor zanechal výborný dojem krásou a sytostí zvuku, agogickou členitostí i bohatostí dynamiky. Jurij Galatenko je profesionální

dirigent pocházející z prostředí operního divadla, a to se projevilo i při sborové realizaci jeho zvukové představy.

Ve druhé polovině koncertu se společně s výše zmíněnými tělesy představili účastníci workshopů pro ženské, mužské a smíšené sbory, které byly opět věnované zejména české hudbě. Vyvrcholením večera byl společný zpěv sboru *Proč bychom se netěšili* ze Smetanovy opery *Prodaná nevěsta* pod taktovkou uměleckého ředitele festivalu **Milana Motla**. Tento koncert byl pro posluchače skutečnou „lahůdkou“, mimořádnou prezentací kompozic českých a slovenských mistrů ve vynikající interpretaci všech zúčastněných sborů. Závěrečné *Proč bychom se netěšili* pak bylo velkolepým zakončením a posílením myšlenky o smyslu života v rámci naší existence a zhodnocením síly hudby. Co hudba způsobuje, co umocňuje, jaké hodnoty nám přináší a jak důležité je zachovat krásu... Je to zvuk, je to slovo, myšlenka, která propojuje smysluplnost a činí nás bohatšími v duchovním vnímání.

Tradičním těžištěm festivalu byla ovšem i letos mezinárodní soutěž. Konala se v základních kategoriích jako dětské, mládežnické a dospělé sbory, ale také ve specifických kategoriích, jako jsou duchovní, soudobá hudba, populární hudba, folklor, a také vokální ansámblы. Celkem se soutěže zúčastnilo čtyřicet těles, které hodnotila mezinárodní porota ve složení **Lenka Dohnalová** (Česká republika), **Andrés García** (Kolumbie; Rakousko), **Blanka Juhaňáková** (Slovensko), **Milan Kolena** (Slovensko), **David Slater** (Austrálie; Rakousko) a **Jan Vičar** (Česká republika). Soutěž měla celkově velmi dobrou úroveň, o čemž svědčí skutečnost, že jen minimum ze čtyřiceti sborů se umístilo v bronzovém pásmu, a naopak mnoho sborů bylo oceněno zlatým a stříbrným pásmem. Cenné bylo, že každý sbormistr měl možnost prodiskutovat výkon svého sboru na rozborovém semináři s jednotlivými členy poroty.

V soutěži dětských a mládežnických sborů (31. 5.) jednoznačně dominovaly dětské sbory. Měli jsme možnost slyšet doslova záplavu zajímavých skladeb českých autorů, až se zdálo jako by kvalitou jedna předčila druhou. Posluchače to naplňovalo pocitem hrdosti z úrovně české skladatelské tvorby a její interpretace. Do soutěže Grand Prix postoupil brněnský dětský sbor **Bystroušek** vedený Evou Kalouskovou (cena za dirigentský výkon), kterému porota udělila nejvyšší počet bodů.

Druhý den (1. 6.) probíhalo soutěžní klání paralelně v aule Filozofické fakulty Univerzity Palackého a v Redutě Moravské filharmonie Olomouc. V aule posuzovala porota, již jsem předsedala, výkony v kategoriích komorní sbory, dospělé sbory, duchovní hudba a folklor. Překvapením bylo poměrně vysoké zastoupení mužských sborů, kterých bývá v soutěžích v našich zemích spíše minimum. V kategorii komorních těles zvítězil **Mužský komorní sbor Permoník z Karviné**, který na základě vysokého bodového hodnocení rovněž postoupil mezi pět finalistů Grand Prix. Zaujal dramaturgií, interpretační precizností, krásnou kulturou plného zvuku, příkladným frázováním v naplněných gradačních plochách, strhujícím výrazem i choreografií. Jeho sbormistryně Karina Grimová (cena za dirigentský výkon) řídila mladé muže s jasnou interpretační vizí, kterou vyjadřovala vhodnými, jasnými i podnětnými gesty. Vysoce byl hodnocen také ženský komorní sbor **Harmonie z Púchova**, který zaujal mimořádnou emocionalitou svého výrazu. Toto slovenské těleso vedené Máriou Jašurďovou získalo také zvláštní cenu za dramaturgii soutěžního vystoupení.

Mezi dospělými sbory dominovala podmanivým vystoupením **Cansona Neosoliensis** z Banské Bystrice. Toto ženské akademické těleso řízené Veronikou Veverkovou disponuje vynikající hlasovou technikou a profesionálním zvukem zpěvaček. Vypointování obsahu jednotlivých písní s podmanivým výrazem přineslo silné sdělení. Vedle nejvyššího hodnocení s postupem do finále Grand Prix si těleso odneslo také zvláštní cenu za vynikající interpretaci skladby Márie Jašurďové *Išli hudci borou*.

Banskobystrická Cansona předstoupila před porotu a posluchače ještě jednou, a to v kategorii folklor. I tentokrát byl výkon sboru velmi dobrý a přesvědčivý, ovšem poznamenaný v některých sólech mírnou únavou sólistky, která měla tendenci být „vysoko“. To se promítlo sice udělením zlatého pásma, avšak s nižším bodovým hodnocením.

V kategorii duchovní hudby nejvíce zaujala **Polanka** z Valašské Polanky řízená Pavlou Adamcovou. Vhodně zvolený repertoár byl interpretován se stylovou čistotou (Orlando di Lasso – *Alleluja, laus et gloria*) i duchovní expresivitou (Xabier Sarasola – *Pater Noster*), za což sbor získal zvláštní cenu. Celkový výsledek pak Polance zajistil účast ve finále Grand Prix.

Večerní soutěžní finále o cenu Grand Prix bylo letos česko-slovenské. Podle nejvyššího bodového hodnocení v jednotlivých kategoriích se ho zúčastnily **Bystroušek, Choirchestra, Polanka, Mužský Permoník** a slovenská **Cansona Neosoliensis**. Protože každý z těchto jmenovaných sborů byl výborný a poskytl posluchačům mimořádný zážitek, nebylo rozhodování snadné. Na základě tajného hlasování devítičlenné poroty (každý porotce měl jeden hlas) se stal **absolutním vítězem** Svátků písní 2024 brněnský dětský sbor **Bystroušek**. Jeho děti ve věku do 12 let vnesly do Reduty energii, která je štěstím pro naši budoucnost, jakousi výzvu, že nejsme zcela ztraceni v lidskosti a vnímání reality doby, ve které žijeme, a proto jim bylo oprávněně uděleno ocenění nejvyšší.

Závěrem je třeba ještě poděkovat uměleckému řediteli festivalu Milanu Motlovi a jeho organizačnímu týmu za skvěle připravenou akci, na níž vše fungovalo „s hodinářskou přesností“.

Blanka Juhaňáková

(prof. MgA. Blanka Juhaňáková, ArtD.)